

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๔๓
วันศุกร์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้มีการพิจารณาร่างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา หมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน รวมทั้ง ส่วนที่ ๓ การถอดถอนจากตำแหน่งและการตัดสิทธิทางการเมืองในการดำรงตำแหน่งอื่น และตอนที่ ๔ คณะพิทักษ์สิทธิของประชาชน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การพิจารณาในหมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน ซึ่งเป็นหมวดที่บัญญัติขึ้นมาใหม่เพื่อแสดงความชัดเจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน โดยหมวดนี้ไม่เคยมีบรรจุในรัฐธรรมนูญฉบับใดมาก่อน

ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นต่าง ๆ ในบทบัญญัติของแต่ละร่างมาตรา ได้แก่ ประเด็น “คณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการโดยระบบคุณธรรม” ซึ่งเป็นหลักการใหม่ที่วางกรอบให้การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนต้องใช้ระบบคุณธรรมเพื่อเป็นกลไกป้องกันการแทรกแซงการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน ซึ่งหลังจากที่ประชุมพิจารณาโครงสร้าง องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ในเบื้องต้นที่ประชุมเห็นชอบให้มีคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการโดยระบบคุณธรรม ประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นกลางทางการเมือง ดังต่อไปนี้ (๑) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนซึ่งได้รับเลือกตั้งจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จำนวนสองคน (๒) ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าปลัดกระทรวง และได้พ้นจากราชการแล้วจำนวนสามคน ซึ่งได้รับเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าปลัดกระทรวง และ (๓) ประธานกรรมการจริยธรรมของทุกกระทรวงซึ่งเลือกกันเอง จำนวนสองคน โดยให้วุฒิสภาพิจารณาประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลตาม (๑) (๒) และ (๓) ซึ่งในกรณีที่วุฒิสภาเห็นว่าบุคคลดังกล่าวไม่สมควรดำรงตำแหน่งกรรมการ ให้ประธานวุฒิสภาส่งรายชื่อผู้นั้นกลับไปให้ดำเนินการเลือกใหม่ ส่วนประเด็น “อำนาจหน้าที่” ของคณะกรรมการฯ นั้น ที่ประชุมเห็นชอบให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่พิจารณารายชื่อบุคคลที่เห็นสมควรต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงและหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าปลัดกระทรวง หรือย้าย หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง และให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และประเด็น “วาระการดำรงตำแหน่ง” นั้น ที่ประชุมเห็นชอบให้กรรมการมีวาระดำรงตำแหน่งสามปีและอยู่เพียงวาระเดียว เป็นต้น

ต่อจากนั้น ที่ประชุมพิจารณาในส่วนที่ ๓ การถอดถอนจากตำแหน่งและการตัดสิทธิทางการเมืองในการดำรงตำแหน่งอื่น ซึ่งรอการพิจารณาในประเด็น “วิธีขึ้นบัญชีและส่งรายชื่อให้ประชาชนถอดถอน” เพื่อให้เป็นไปตามหลักการในกรณีบุคคลที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนและเมื่อถูกถอดถอนก็ควรให้ยึดโยงกับประชาชน ซึ่งที่ประชุมพิจารณาแสดงความเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวพอสมควรแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้ข้อยุติในประเด็นดังกล่าว ดังนั้น ที่ประชุมเห็นชอบให้รอการพิจารณาในส่วนที่ ๓ นี้ไปก่อน

หลังจากนั้น ที่ประชุมพิจารณาในตอนี่ ๔ คณะพิทักษ์สิทธิของประชาชน ซึ่งเป็นร่างบทบัญญัติที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อยกสถานะเป็นองค์เดียว โดยบทบัญญัติในแต่ละร่างมาตราชั้นได้พิจารณาจากข้อมูลของคณะทำงานซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญให้ไปศึกษาแนวทางการวินิจฉัยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดินที่ต่างเป็นองค์กรทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิเพื่อศึกษา ยกสถานะเป็นองค์กรเดียวให้ชัดเจนเกี่ยวกับโครงสร้าง องค์กรประกอบและอำนาจหน้าที่มาประกอบการร่างด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๕ วรรคท้ายที่บัญญัติไว้ว่า “ให้คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาถึงความจำเป็นและความคุ้มค่าที่ต้องมีองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่จำเป็นต้องมี ให้พิจารณามาตรการที่จะให้การดำเนินงานขององค์กรดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วย”

เมื่อที่ประชุมพิจารณาร่างบทบัญญัติในตอนี่ ๔ คณะพิทักษ์สิทธิของประชาชนในภาพรวมแล้วเห็นว่าการวินิจฉัยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อยกสถานะเป็นองค์เดียวในการทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนยิ่งขึ้นเนื่องจากการลดความซ้ำซ้อนในการทำงานและสามารถให้บริการแก่ประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ (one stop service) ดังนั้น ในเบื้องต้นที่ประชุมเห็นชอบให้บัญญัติ “ตอนที่ ๔ คณะพิทักษ์สิทธิของประชาชน” ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่ให้ปรับชื่อจากเดิม “คณะพิทักษ์สิทธิของประชาชน” เป็น “ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชน”

สำหรับการพิจารณาร่างบทบัญญัติในแต่ละร่างมาตราชั้น ที่ประชุมได้พิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ประเด็น “องค์กรประกอบของผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชน” ซึ่งในเบื้องต้นที่ประชุมเห็นชอบให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชน มีจำนวนสิบเอ็ดคน โดยเขียนความเป็นดังนี้ “ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชน มีจำนวนสิบเอ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งมีความรอบรู้และประสบการณ์ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การบริหารราชการแผ่นดิน หรือกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้วย” ส่วนประเด็น “คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่ง” นั้น ในเบื้องต้นที่ประชุมเห็นชอบให้เขียนความเป็นดังนี้ “คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชน และสำนักผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชน และการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชน

โดยอย่างน้อยต้องมีข้อห้ามมิให้บุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามส่วนนี้มาแล้ว เข้ารับการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐองค์กรอื่นอีก” นอกจากนี้ ที่ประชุมเห็นชอบให้บัญญัติเพิ่มอำนาจหน้าที่ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชนในส่วนของ การพิจารณาและสอบหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณีประเด็น “การฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีให้เห็นสมควรเพื่อแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม หรือเมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชน” ไว้ในตอนที่ ๔ นี้ด้วย เพราะแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ต้องการปฏิรูปเพื่อให้ประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง เป็นต้น

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

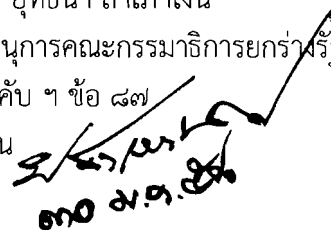
ผู้สรุปผลการประชุม

ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

ตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๘๗

ผู้ตรวจทาน

๓๐ มี.ค. ๕๖